

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ชวนรู้จัก “เนื้อครามสกลนคร” สินค้า GI ต้นกำเนิดผ้าย้อมครามธรรมชาติสกลนคร ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน

กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ชวนทำความรู้จัก “เนื้อครามสกลนคร” สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ลำดับที่ 8 ของจังหวัดสกลนคร ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเชื่อมโยงกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ ประกอบกับกรรมวิธีการผลิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ได้เนื้อครามคุณภาพ มีสีน้ำเงินเข้มเป็นเงาวาวและมีกลิ่นหอม ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตผ้าย้อมครามธรรมชาติสกลนคร ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้แก่ชุมชนผู้ผลิต ทั้งยังช่วยต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดได้เป็นอย่างดี

นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา เปิดเผยว่า กรมทรัพย์สินทางปัญญาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสินค้า GI ตามนโยบายของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นางสุภจิ สุธรรมพันธ์) ที่มุ่งใช้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเครื่องมือสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและบริการของไทยยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขัน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ผู้ประกอบการ และชุมชน พร้อมผลักดันเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน โดยสินค้า GI เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับสินค้าอัตลักษณ์ท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักและสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาด ผ่านการเชื่อมโยงคุณภาพและชื่อเสียงของสินค้าเข้ากับภูมิปัญญา วิถีชีวิต และเอกลักษณ์ของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งสามารถต่อยอดสู่การสร้างแบรนด์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับ “เนื้อครามสกลนคร” เป็นวัตถุดิบต้นน้ำสำคัญในการผลิตผ้าย้อมครามธรรมชาติสกลนคร ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นราชาแห่งผ้าย้อมสีธรรมชาติ ความโดดเด่นของเนื้อครามเกิดจากสภาพภูมิประเทศของแอ่งสกลนคร ซึ่งเป็นพื้นที่ตะกอนลำนํ้า มีความอุดมสมบูรณ์และระบายน้ำได้ดี ประกอบกับสภาพภูมิอากาศในเขตร้อนที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกต้นคราม เนื่องจากต้นครามเป็นพืชที่ต้องการแสงแดดจัดและใช้น้ำน้อยในการปลูก เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวใบครามและนำมาผ่านกระบวนการแช่และการตีครามตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมายาวนาน โดยแช่ใบครามสดทิ้งไว้ 18 – 24 ชั่วโมง จากนั้นเติมปูนขาวหรือปูนเปียกลงในน้ำที่แช่ใบคราม ทำการตีครามออกซิเจนด้วยการกวนหรือการตีเป็นเวลา 15-20 นาที จากนั้นทิ้งให้ครามตกตะกอน หรือที่เรียกว่าการนอนคราม และกรองเอาน้ำออก ทำให้ได้เนื้อครามคุณภาพดี มีลักษณะเหนียวหนืด ชื่น สีน้ำเงินเข้มเป็นเงามันวาว มีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ ให้สีที่ติดทนนาน ไม่ตก ไม่ซีดจางง่าย และปลอดภัยต่อผู้สวมใส่ จึงเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้ผ้าย้อมครามธรรมชาติของจังหวัดสกลนครมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ

ปัจจุบันจังหวัดสกลนครมีผู้ผลิตเนื้อคราม 40 ราย มีกำลังการผลิตประมาณ 52,350 กิโลกรัมต่อปี จำหน่ายในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 120 บาท สร้างมูลค่าทางการตลาดกว่า 6.9 ล้านบาทต่อปี ด้วยความโดดเด่นของภูมิปัญญาการผลิตครามธรรมชาติที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน ส่งผลให้จังหวัดสกลนครได้รับการรับรองจากสภาหัตถศิลป์โลก (World Crafts Council) ให้เป็น “นครหัตถศิลป์โลกเจ้าแห่งครามธรรมชาติ” ซึ่งสะท้อนศักยภาพของชุมชนในการอนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญาสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ พร้อมทั้งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาสัมผัสวิถีชีวิตและเรียนรู้กระบวนการผลิตในพื้นที่จำนวนมาก

ทั้งนี้ การขึ้นทะเบียน GI เนื้อครามสกลนคร เป็นสินค้า GI รายการล่าสุดของจังหวัดสกลนคร ได้รับการผลักดันและความร่วมมืออย่างดีจากหลายหน่วยงานในพื้นที่ รวมทั้งสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) หรือ BEDO ในการให้คำแนะนำ ส่งผลให้ปัจจุบันจังหวัดสกลนครมีสินค้า GI รวม 8 รายการ มากเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ รองจากจังหวัดนครราชสีมา 11 รายการ และเชียงราย 9 รายการ โดยสินค้า GI ของจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย 1) ข้าวฮางหอมทองสกลทวาปี 2) เนื้อโคขุนโพนยางคำ 3) หมากเฒ่าสกลนคร 4) น้ำหมากเฒ่าสกลนคร 5) นมวารี 6) เส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน 7) ผ้าครามธรรมชาติสกลนคร และ 8) เนื้อครามสกลนคร ซึ่งสินค้า GI ทั้ง 8 รายการสามารถสร้างมูลค่าทางการตลาดให้กับจังหวัดกว่า 498 ล้านบาทต่อปี สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของระบบ GI ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้ายกระดับรายได้ของชุมชน และสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจท้องถิ่น

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา กล่าวทิ้งท้ายว่า กรมฯ จะเดินหน้าส่งเสริมสินค้า GI ไทยอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพ การสร้างมาตรฐาน การขยายตลาด การสร้างแบรนด์ และการประชาสัมพันธ์ เพื่อผลักดันสินค้า GI ไทยให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าไทยและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ ผู้สนใจสามารถสนับสนุนสินค้า GI เนื้อครามสกลนคร หรือติดต่อเยี่ยมชมกระบวนการผลิตได้ที่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านอุนดง-หนองไขวาลย์ โทร. 080-765-3937 และกลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านนาขาม โทร. 089-899-3933 พร้อมทั้งติดตามข่าวสารและกิจกรรมด้าน GI เพิ่มเติมที่ Facebook: GI Thailand